

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน



คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๕/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิเด็ก อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา กรณีร้องเรียนว่า หน่วยงานของรัฐ ไม่กำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียน (รหัส G) ให้แก่นักเรียนของโรงเรียนบ้านป่าเต็ง จังหวัด เพชรบุรี

ผู้ร้อง



ผู้ถูกร้อง



โรงเรียนบ้านป่าเต็ง

ที่ ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๒

ที่ ๒

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องร้องเรียนผ่านกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามเรื่องร้องเรียนที่ ๖๐๙/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้อง   ทราบข้อมูลว่านักเรียนของผู้ถูกร้องที่ ๑ สังกัดผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้รับการกำหนดและรับรองรหัสประจำตัวผู้เรียน (รหัส G)^๑ ๒๗ คน ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา และสำนักทะเบียนอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ไม่ออกบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่นักเรียนรหัส G ๒๕ คน ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการเดินทางออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และ ไม่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุข จึงขอความช่วยเหลือ

๑.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่าการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนข้างต้น อาจกระทำได้โดยการประสานการดำเนินการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงรับไว้เป็นคำร้อง (ช) ที่ ๓๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ เพื่อดำเนินการตามข้อ ๑๘/๑ ของระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยลงพื้นที่ประชุมร่วมกับ

/หน่วยงาน...

^๑ รหัส G คือ รหัสประจำตัวผู้เรียนสำหรับผู้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรที่เข้ารับบริการการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรับฟังข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑.๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๔๓/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖ พิจารณาข้อเท็จจริงตามข้อ ๑.๒ ที่ได้จากการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่กำหนดรหัส G ให้แก่นักเรียน ๒๗ คน โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากไม่มีหลักฐานสำเนาสูติบัตรหรือสำเนาทะเบียนบ้านของบิดาหรือมารดา อาจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นคำร้องที่ ๑๓๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖

สำหรับกรณีที่สำนักทะเบียนอำเภอแก่งกระจาน ไม่ออกบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่นักเรียนรหัส G ๒๕ คน นั้น ปรากฏว่า สำนักทะเบียนอำเภอแก่งกระจาน ได้จัดทำบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามหน้าที่และอำนาจแล้ว ทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวได้รับสิทธิในการเดินทางออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราว เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขแล้ว จึงมีมติเห็นชอบผลการประสานให้ความช่วยเหลือ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ แนวทางการดำเนินงานรับนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๖ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

๒.๑.๒ สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๒/ว ๓๔๕๖ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) กรณีนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย (เด็กรหัส G) ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

๒.๑.๓ คู่มือการใช้งานระบบกำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนเพื่อเข้ารับบริการการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๕ กระทรวงศึกษาธิการ

๒.๑.๔ แนวทางการบริหารจัดการระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center: DMC) พ.ศ. ๒๕๖๖ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

/๒.๑.๕ สำเนา...

๒.๑.๕ สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว ๑๗๓๑ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เรื่อง การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

๒.๑.๖ บันทึกการประสานงานทางโทรศัพท์ระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่กับผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖

๒.๑.๗ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๕๑๒๕ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๘ หนังสือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๒ ที่ ศธ ๐๔๑๐๕/๓๔๙๔ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๙ หนังสือโรงเรียนบ้านป่าเต็ง ที่ ศธ ๐๔๑๐๕.๐๔๒/๓๖๒ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๐ บันทึกการประสานงานทางโทรศัพท์ระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่กับครูสังกัดผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๙ และ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖

๒.๑.๑๑ บันทึกการประสานงานทางโทรศัพท์ระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่กับเจ้าหน้าที่สังกัดผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๖

๒.๑.๑๒ หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๑๔๗/๔๙๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๓ บันทึกการประสานงานทางโทรศัพท์ระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่กับผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๗

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นโรงเรียนตั้งอยู่ที่อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี บริเวณแนวชายแดนห่างจากทิวเขากั้นเขตแดนระหว่างไทยกับเมียนมา ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร มีนักเรียน ๒๗ คน ซึ่งไม่ได้รับการรับรองรหัส G จากผู้ถูกร้องที่ ๒ เนื่องจากไม่มีหลักฐานสำเนาสูติบัตรหรือสำเนาทะเบียนบ้านของบิดาหรือมารดา ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) รวมถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาอื่น ๆ เช่น ทุนการศึกษา เป็นต้น

๒) การที่เด็กนักเรียนไม่มีหลักฐานสำเนาสูติบัตรและทะเบียนบ้านเนื่องจากส่วนใหญ่คลอดตามธรรมชาติหรือหมอดำแย่ทำคลอด ประกอบกับบิดามารดาเป็นชาวกะเหรี่ยง ไม่มีสัญชาติเมียนมา แต่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนเมียนมา โดยนักเรียนจะมาพักอาศัยอยู่กับญาติ

ในหมู่บ้าน...

ในหมู่บ้านป่าเต็ง หรือบ้านพักพิงเด็กนักเรียนบ้านป่าเต็งใต้ ภายใต้การดูแลของคริสตจักรป่าเต็ง เป็นการชั่วคราว และจะเดินทางกลับบ้านช่วงวันหยุดเรียน

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

๑.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กำหนดรหัส G ให้แก่นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเรียนอยู่ในโรงเรียนผู้ถูกร้องที่ ๑ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้รับรองรหัส G ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

๑.๒) ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รับนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยเข้าเรียนเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และอยู่ระหว่างกำหนดรหัส G ๒๗ คน ซึ่งระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center หรือระบบ DMC) กำหนดให้โรงเรียนกรอกข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ระหว่างวันที่ ๑๖ พฤษภาคม - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กรอกข้อมูลนักเรียนตามแบบข้อมูลทะเบียนนักเรียนรายบุคคล (นักเรียนติด G) ๕ คน พร้อมกับแนบเอกสารเข้าระบบกำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนเพื่อเข้ารับบริการการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (ระบบ G Code) เพื่อกำหนดรหัส G ก่อน แล้วจึงจะสามารถเพิ่มข้อมูลนักเรียนรายบุคคลในระบบ DMC แต่เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่รับรองรหัส G ให้แก่นักเรียนทั้ง ๕ คน เนื่องจากไม่มีหลักฐานสำเนาสูติบัตรและสำเนาทะเบียนบ้านของบิดาหรือมารดา

๑.๓) ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ระบบ DMC กำหนดให้กรอกข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ระหว่างวันที่ ๑๕ ตุลาคม - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ พิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีหลักฐานเฉพาะสำเนาสูติบัตร หรือสำเนาทะเบียนบ้าน หรือเลขประจำตัว ๑๓ หลักของบิดาหรือมารดา เพื่อกกรอกข้อมูลนักเรียนตามแบบข้อมูลทะเบียนนักเรียนรายบุคคล (นักเรียนติด G) ๙ คน (๒ ใน ๙ คนนี้ อยู่ในกลุ่มนักเรียน ๕ คนที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่รับรองรหัส G ในภาคเรียนที่ ๑ ด้วย) พร้อมกับแนบเอกสารเข้าระบบ G Code ให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจสอบข้อมูลและรับรองรหัส G ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ รับรองรหัส G ให้แก่นักเรียนทั้ง ๙ คน เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ จึงสามารถเพิ่มข้อมูลนักเรียนรายบุคคลในระบบ DMC ได้

๑.๔) ปัจจุบันผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนักเรียนที่ยังไม่ได้รับการกำหนดและรับรองรหัส G ๑๘ คน เนื่องจากไม่มีหลักฐานสำเนาสูติบัตร หรือสำเนาทะเบียนบ้าน หรือเลขประจำตัว ๑๓ หลักของบิดาหรือมารดา ทำให้นักเรียนดังกล่าวไม่ได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ให้ความช่วยเหลือให้ได้รับประทานอาหารกลางวัน ส่วนอาหารเสริม (นม) และอุปกรณ์การเรียน จะได้รับก็ต่อเมื่อมีนักเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่มาเรียน

๒) ผู้ถูกร้อง...

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

๒.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กรอกข้อมูลนักเรียน พร้อมกับแนบเอกสารเข้าระบบ G Code ๕ คน ตามที่ชี้แจงในข้อ ๑.๒) เพื่อให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจสอบข้อมูลและรับรองรหัส G ซึ่งตรวจสอบแล้วปรากฏว่า ไม่พบหลักฐานสำเนาสูติบัตร และสำเนาทะเบียนบ้านของบิดาหรือมารดา แต่พบหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ปกครอง สำเนาทะเบียนประวัติชุมชนพื้นที่สูง (ชาวเขา ๙ เผ่า) หนังสือรับรองจากผู้ใหญ่บ้าน หนังสือรับรองการไม่มีตัวตน (แบบ พฐ.๒๓)^๒ ซึ่งไม่สามารถยืนยันตัวตนหรือรับรองรหัส G ได้ ประกอบกับระบบ G Code กำหนดให้กรอกข้อมูลผู้ปกครองในส่วนของเลขประจำตัวประชาชนของบิดาหรือมารดา ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่รับรองรหัส G ให้แก่นักเรียนดังกล่าว

๒.๒) เดือนมิถุนายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ประสานหาหรือปัญหา ดังกล่าวผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์ของศูนย์พัฒนาระบบข้อมูลทางการศึกษา สำนักงานนโยบายและแผน การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับแจ้งว่า ไม่สามารถรับรองรหัส G ได้ เนื่องจากไม่ทราบแหล่งที่มา หรือไม่สามารพิสูจน์ได้ว่าเด็กอยู่ในไทยจริง แต่สามารถให้เข้ารับการศึกษาได้ แต่การให้เงินอุดหนุนอาจไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๖ หารือ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ รวมถึงเอกสาร หลักฐานที่ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลและรับรองรหัส G ให้แก่นักเรียน

๒.๓) ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กรอก ข้อมูลนักเรียน พร้อมกับแนบเอกสารเข้าระบบ G Code ๙ คน ตามที่ชี้แจงในข้อ ๑.๓) เพื่อให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจสอบข้อมูลและรับรองรหัส G ซึ่งตรวจสอบแล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีหลักฐานที่ส่วนราชการ จัดทำขึ้นหรือออกให้ของบิดาหรือมารดาที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงประสานหาหรือ ผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์ข้างต้นอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยได้รับแจ้งว่า สามารถรับรองรหัส G ได้ จึงรับรองรหัสดังกล่าวให้แก่นักเรียน

๒.๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ ตอบข้อหารือสรุปว่า การรับรองรหัส G ต้องผ่านการตรวจสอบข้อมูลนักเรียน รายบุคคล โดยผู้มีอำนาจหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มี หลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

/๒.๒.๓ ข้อเท็จจริง...

^๒ หนังสือรับรองการไม่มีตัวตน ใช้กรณีนักเรียนหยุดเรียนติดต่อกันเป็นเวลานาน และไม่มีตัวตนอยู่ในพื้นที่ ให้สถานศึกษาขอหนังสือรับรองการไม่มีตัวตนผู้ปกครองและนักเรียนอยู่ในท้องที่ เนื่องจากได้อพยพไปอยู่ที่อื่นโดยไม่ได้แจ้ง ย้ายออกจากทะเบียนบ้าน (ทร.๑๔) จากผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน หรืออำเภอ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑) ระบบ G Code เป็นระบบเพื่อกำหนดรหัส G ของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และมีคู่มือการใช้งานบนเว็บไซต์ <https://gcode.moe.go.th> เพื่อจัดส่งข้อมูลผู้เรียน ๑๕ รายการ ให้สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เพื่อออกเลขบัตรประชาชน ๑๓ หลัก ในลำดับถัดไป

๑.๒) แนวทางการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย และแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของนักเรียน นักศึกษา ที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยตัวอักษร G ให้เป็นเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก กำหนดให้นายทะเบียนสถานศึกษากรอกข้อมูลนักเรียน พร้อมกับแนบเอกสาร พร้อมบันทึกข้อมูลในระบบ เพื่อให้นายทะเบียนหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบข้อมูลก่อนรับรองรหัส G สำหรับนำไปใช้แสดงตัวตนและเบิกเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่บุคคลดังกล่าว

๒) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๑) การกรอกข้อมูลผู้เรียนในส่วนของวันเกิด (วัน/เดือน/ปี) หากไม่ทราบให้ถือเอาวันที่ ๑ มกราคม ส่วนสัญชาติและเชื้อชาติ หากไม่ทราบให้กรอกข้อมูลว่า “ไม่ระบุสัญชาติ” สำหรับการแนบเอกสารเข้าระบบ G Code หากไม่มีสำเนาสูติบัตรให้แนบหลักฐานทางการศึกษาอื่น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ หากไม่กรอกข้อมูลดังกล่าวจะไม่สามารถออกรหัส G ให้แก่นักเรียนได้

๒.๒) การกรอกข้อมูลผู้ปกครอง เลขประจำตัวประชาชนหรือเลขจากบัตรอื่น ๆ ของบิดาหรือมารดา ไม่ได้กำหนดความจำเป็น หากไม่กรอกข้อมูลก็สามารถออกรหัส G ให้แก่นักเรียนได้

ทั้งนี้ ระบบ G Code ไม่ได้กำหนดระยะเวลาการบันทึกข้อมูลให้นายทะเบียนสถานศึกษาและนายทะเบียนหน่วยงานต้นสังกัดต้องปฏิบัติ

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) คู่มือและแนวปฏิบัติสำหรับการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย (ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๐) กำหนดว่า เด็กที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทยสามารถเดินทางข้ามมาเรียนแบบไปกลับในสถานศึกษาและได้รับการสนับสนุนทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

สำหรับบุตรของแรงงานต่างด้าว เด็กเร่ร่อนไร้สัญชาติ ไม่มีข้อมูลเอกสารใด ๆ และไม่มีผู้ปกครอง ไม่ทราบวัน เดือน ปีเกิด ไม่มีหลักฐานสัญชาติ (ให้ระบุว่า “ไม่ทราบสัญชาติ” หรือทำเครื่องหมาย “-”) สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษา โดยให้องค์กรเอกชนทำบันทึก

แจ้งประวัติบุคคลตามแบบ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา หากไม่มีองค์กรเอกชน ให้เจ้าหน้าที่สถานศึกษาซักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียนหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาลงรายการ บันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา สำหรับการกรอก ข้อมูลเด็ก หากผู้แจ้งแจ้งข้อความอันเป็นเท็จถือเป็นการ “จตตามแจ้ง” เจ้าหน้าที่หรือครูที่บันทึกข้อมูล ไม่มีความผิด และการที่สถานศึกษารับนักเรียนอย่างเปิดเผย บันทึกรายการนักเรียน หลักฐานการศึกษา และให้การศึกษาปกติ ไม่มีความผิดฐานให้ความช่วยเหลือเด็กต่างด้าวพ้นจากการจับกุม แต่หากสถานศึกษา รับเข้าเรียนโดยไม่บันทึกประวัตินักเรียน อีกทั้งออกหลักฐานการศึกษาให้ ถือว่าไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งนี้ ในส่วนสถานะบุคคลของเด็กต้องได้รับตามที่แท้จริง

๒) แนวทางการดำเนินงานรับนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีหลักฐาน ทะเบียนราษฎรและไม่มีสัญชาติไทยไว้ ๙ กลุ่มดังนี้ (๑) เด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ที่จะยืนยันแสดงถึงสัญชาติ วัน เดือน ปีเกิด และถิ่นที่อยู่ ได้แก่ เด็กเร่ร่อน เด็กที่ติดตามผู้ปกครอง ไปทำงานต่างถิ่น เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่เลี้ยงดูในสถานสงเคราะห์ หรือเด็กด้อยโอกาสกลุ่มอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (๒) บุตรชาวเขา (๓) บุตรชาวลาว (๔) ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา (๕) เนปาลอพยพ (๖) ญวนอพยพ (๗) บุตรอดีตทหารจีนคณะชาติ (๘) จีนฮ่ออพยพ และ (๙) ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติเมียนมา โดยในการกรอกข้อมูลนักเรียน กรณีไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านใด ๆ ไม่ได้แจ้งเกิด ไม่มีเลขประจำตัวประชาชนนั้น ให้โรงเรียนเพิ่มชื่อใหม่เข้าในระบบโดยกรอกรายละเอียด ให้มากที่สุดเท่าที่มีอยู่ พร้อมทั้งกำหนดเลขประจำตัวเป็น GXXXXXXXXXX

๓) คู่มือการใช้งานระบบกำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนเพื่อเข้ารับบริการ การศึกษาสำหรับผู้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดว่า การกรอกข้อมูลผู้เรียน ในระบบ G Code ช่องที่มีเครื่องหมายดอกจัน (*) ต้องระบุข้อมูลทุกช่อง โดยพบว่า (๑) ข้อมูลผู้เรียน ได้แก่ คำนำหน้า ชื่อ วันเดือนปีเกิด เพศ สัญชาติ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา ระดับชั้นเรียน เลขหนังสือ เดินทาง แต่ (๒) ข้อมูลผู้ปกครอง ไม่ปรากฏเครื่องหมายดอกจัน (*) ที่จะต้องระบุข้อมูล

๔) แนวทางการบริหารจัดการระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center: DMC) พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดว่า ระบบ DMC เป็นเครื่องมือจัดเก็บข้อมูล นักเรียนรายบุคคล ในการจัดสรรงบประมาณ “เงินอุดหนุนรายหัว” โดยในข้อ ๒.๗ ข้อมูลนักเรียน ปัจจุบัน ข้อย่อยที่ ๒.๗.๔ เพิ่มนักเรียนติด G กำหนดให้กรอกข้อมูลเพื่อกำหนดรหัส G ในระบบ G Code (<https://gcode.moe.go.th>) ที่ผ่านการรับรองรหัส G จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาก่อน จึงจะสามารถเพิ่มข้อมูลนักเรียนรายบุคคลในระบบ DMC ได้

/ปฏิทิน...

ปฏิทินการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๖ กำหนดให้สถานศึกษารอกข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ภาคเรียนที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๖ พฤษภาคม - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ และให้สถานศึกษายืนยันและรับรองข้อมูล ภายในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ส่วนภาคเรียนที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๕ ตุลาคม - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ และให้สถานศึกษายืนยันและรับรองข้อมูล ภายในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

๕) หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๒/ว ๓๔๕๖ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ กำหนดว่า นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ที่สามารถกำหนดสถานะและเลขประจำตัว ๑๓ หลัก และนักเรียนที่ยังไม่ได้กำหนดสถานะและเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถอุดหนุนงบประมาณค่าอาหารกลางวันและจัดซื้ออาหารเสริม (นม) ให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ในระดับก่อนประถมศึกษาถึงประถมศึกษาตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่จริง รวมถึงนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย (รหัส G) ด้วย

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองได้กระทำหรือละเลย การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีไม่กำหนดและรับรองรหัส G ให้กับนักเรียน ๒๗ คน ที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชน

๓.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบ การศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๓.๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๓.๑.๓ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๓ ให้การรับรองสิทธิของทุกคนในการศึกษา และการศึกษาระดับประถมจัดให้ทุกคนแบบให้เปล่า และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๓ กำหนดให้การกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ให้คำนึงถึงผลประโยชน์ สูงสุดของเด็กเป็นลำดับแรก และข้อ ๒๘ ให้การรับรองสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และการจัดการ การศึกษาระดับประถมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

๓.๑.๔ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ขยายโอกาสทางการศึกษา แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ให้ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถ เข้าเรียน โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา รวมทั้งการรับเข้าเรียน ลงทะเบียนนักเรียน /นักศึกษา...

นักศึกษา การออกหลักฐานทางการศึกษา และให้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่บุคคลดังกล่าว ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอัตราเดียวกันกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กไทย

๓.๑.๕ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๖^๓ กำหนดให้สถานศึกษาเรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งตามลำดับเพื่อนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

๓.๑.๖ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การรับนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๓ กำหนดให้สถานศึกษารับเด็กหรือบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยเข้าเรียน และตรวจสอบเอกสารหลักฐานทางทะเบียนราษฎรของเด็กหรือบุคคลที่สมัครเข้าเรียน หากไม่มีเอกสารหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนในการกำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนในระบบกำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนเพื่อเข้ารับบริการการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ไปจนกว่าจะได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎรและได้เลขประจำตัว ๑๓ หลัก ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

๓.๑.๗ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว ๒๘๑๓ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ชักข้อความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาให้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย และแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของเด็กนักเรียน นักศึกษา ที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยตัวอักษร G ให้เป็นเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ข้อ ๑.๓ กำหนดให้สถานศึกษากำหนดรหัสประจำตัวนักเรียน (รหัส G) ให้แก่นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ผ่านระบบ G Code โดยนายทะเบียนสถานศึกษาตรวจสอบข้อมูล /นักเรียน...

^๓ ข้อ ๖ การรับนักเรียนนักศึกษาในกรณีที่ไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษามาก่อน ให้สถานศึกษาเรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งตามลำดับเพื่อนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สูติบัตร

(๒) กรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (๑) ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน

(๓) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (๑) หรือ (๒) ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสารที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้

(๔) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชน ทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคล ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

(๕) ในกรณีที่ไม่มีบุคคล หรือองค์กรเอกชนตาม (๔) ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

นักเรียนในระบบ หากไม่พบข้อมูลให้กรอกข้อมูลนักเรียนตามแบบฟอร์ม พร้อมกับแนบเอกสาร และบันทึกข้อมูลในระบบ หลังจากนั้นระบบจะกำหนดรหัสขึ้นต้นด้วยตัวอักษร G ให้นายทะเบียน หน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบข้อมูลเพื่อรับรองหรือไม่รับรองรหัสประจำตัวผู้เรียนที่ขึ้นต้นด้วยตัวอักษร G สำหรับใช้ในการแสดงตัวตน และใช้เบิกจ่ายเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่ นักเรียนต่อไป ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องกำหนดรหัสประจำตัวของนักเรียน (รหัส G) ให้แล้วเสร็จภายใน ๑ เดือน หลังจากรับนักเรียนเข้าศึกษา

๓.๒ จากการตรวจสอบปรากฏว่า

๓.๒.๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รับนักเรียนที่ไม่มีหลักฐาน ทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยเข้าเรียนเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และอยู่ระหว่างกำหนด รหัส G ๒๗ คน และระหว่างวันที่ ๑๕ พฤษภาคม - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กรอกข้อมูล นักเรียนพร้อมกับแนบเอกสารในระบบ G Code จำนวน ๕ คน ให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจสอบข้อมูลและ รับรองรหัส G ซึ่งตรวจสอบแล้วปรากฏว่า ไม่พบหลักฐานสำเนาสูติบัตร สำเนาทะเบียนบ้านของบิดา หรือมารดา แต่พบหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน แบบรับรองรายการ ทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้าน ของผู้ปกครอง สำเนาทะเบียนประวัติชุมชนพื้นที่สูง (ชาวเขา ๙ เผ่า) หนังสือรับรองจากผู้ใหญ่บ้าน หนังสือรับรองการไม่มีตัวตน (แบบ พฐ.๒๓) ซึ่งหลักฐานดังกล่าวไม่สามารถยืนยันตัวตนหรือรับรอง รหัส G ได้ ประกอบกับระบบ G Code กำหนดให้กรอกข้อมูลผู้ปกครองในส่วนของเลขประจำตัว ประชาชนของบิดาหรือมารดาด้วย เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่รับรองรหัสให้แก่ นักเรียนทั้ง ๕ คน ทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่สามารถเพิ่มข้อมูลนักเรียนรายบุคคลในระบบ DMC ได้

๓.๒.๒ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ระหว่างวันที่ ๑๕ ตุลาคม - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กรอกข้อมูลนักเรียนที่มีหลักฐานเฉพาะสำเนาสูติบัตร หรือสำเนา ทะเบียนบ้านของบิดาหรือมารดา ๙ คน (๒ ใน ๙ คนนี้อยู่ในกลุ่มนักเรียน ๕ คนที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่รับรอง รหัส G ในภาคเรียนที่ ๑ ด้วย) พร้อมแนบเอกสารในระบบ G Code ให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจสอบข้อมูล และรับรองรหัส G ซึ่งตรวจสอบแล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีหลักฐานที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นหรือ ออกให้ของบิดาหรือมารดาที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก จึงประสานหารือผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์ ของศูนย์พัฒนาระบบข้อมูลทางการศึกษา สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความชัดเจน และได้รับแจ้งว่า สามารถรับรองรหัส G ได้ จึงรับรองรหัสดังกล่าวให้แก่ นักเรียนทั้ง ๙ คน เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ สามารถเพิ่มข้อมูลนักเรียนรายบุคคลในระบบ DMC ได้

/๓.๒.๓ อย่างไรก็ตาม...

๓.๒.๓ อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังมีนักเรียนที่ยังไม่ได้รับการกำหนดและรับรอง รหัส G อีก ๑๘ คน เนื่องจากไม่มีหลักฐานสำเนาสูติบัตรหรือสำเนาทะเบียนบ้านหรือเลขประจำตัว ๑๓ หลักของบิดาหรือมารดา ทำให้นักเรียนดังกล่าวไม่ได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็น พื้นฐาน ค่าอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม)

๓.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า

๓.๓.๑ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ รับนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มี สัญชาติไทย ๒๗ คน เข้าเรียนเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖ โดยไม่เรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียน ในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๖ ที่กำหนดให้สถานศึกษาเรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งตามลำดับ เพื่อนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา ได้แก่ (๑) สูติบัตร (๒) หนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัว ประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน (๓) หลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือเอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้ (๔) ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชนทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลง หลักฐานทางการศึกษา หรือ (๕) ให้สถานศึกษาซักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบ เป็นหลักฐานทางการศึกษา ส่งผลให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ กรอกข้อมูล พร้อมกับแนบเอกสารนักเรียนเข้าระบบ G Code ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ภาคเรียนที่ ๑ ได้เพียง ๕ คน ซึ่งทั้ง ๕ คนนี้กลับไม่ได้รับการรับรองรหัส G จากผู้ถูกร้องที่ ๒ อีกด้วย

๓.๓.๒ โดยที่ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การรับนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มี หลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๓ ที่กำหนดว่า หากเด็ก ไม่มีเอกสารหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนในการกำหนด รหัส G ในระบบ G Code และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ ว ๒๘๑๓ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ข้อย่อยที่ ๑.๓ กำหนดให้สถานศึกษากำหนดรหัส G ให้แก่นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ผ่านระบบ G Code โดยให้นายทะเบียน สถานศึกษารอกข้อมูลนักเรียนตามแบบข้อมูลทะเบียนนักเรียนรายบุคคล (นักเรียนติด G) พร้อมกับ แนบเอกสารเข้าระบบ เพื่อให้นายทะเบียนหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบข้อมูลเพื่อรับรองรหัส G สำหรับ ใช้แสดงตัวตนในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้นักเรียน ดังกล่าว ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘

๓.๓.๓ ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ พิจารณาเฉพาะหลักฐานสำเนาสูติบัตร สำเนา ทะเบียนบ้านของบิดาหรือมารดาเท่านั้น และไม่รับรองรหัส G เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ จึงไม่ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดนิยาม “ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่เด็กอยู่รับใช้ การงาน รวมทั้งยังไม่สอดคล้องกับระเบียบ ประกาศ และหนังสือตามข้อ ๓.๑.๕-๓.๑.๗ ข้างต้น ส่งผลให้

/นักเรียน...

นักเรียน ๕ คนดังกล่าวไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา อีกทั้งระบบ G Code ไม่ได้กำหนดความจำเป็นในการกรอกข้อมูลเลขประจำตัวประชาชนหรือเลขจากบัตรอื่น ๆ ของบิดาหรือมารดา นอกจากนี้ การกรอกข้อมูลผู้เรียน หากไม่ทราบวันเกิดให้ถือเอาวันที่ ๑ มกราคม หากไม่ทราบสัญชาติและเชื้อชาติให้กรอกข้อมูลว่า “ไม่ระบุสัญชาติ” หากไม่มีสำเนาสูติบัตรให้แนบหลักฐานทางการศึกษาอื่น

๓.๓.๔ แม้ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กรอกข้อมูล พร้อมกับแนบเอกสารนักเรียน ๙ คน (๒ ใน ๙ คนนี้ อยู่ในกลุ่มนักเรียน ๕ คน ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่รับรองรหัส G ในภาคเรียนที่ ๑ ด้วย) ที่มีหลักฐานสำเนาสูติบัตร หรือสำเนาทะเบียนบ้าน หรือเลขประจำตัว ๑๓ หลักของบิดาหรือมารดา ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ รับรองรหัส G ให้แล้วเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ แต่ยังมีนักเรียนที่ไม่ได้รับการกำหนดรหัส G อีก ๑๘ คน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการรับนักเรียนในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ และการพิจารณาเฉพาะหลักฐานสำเนาสูติบัตร สำเนาทะเบียนบ้านหรือเลขประจำตัว ๑๓ หลักของบิดาหรือมารดาเท่านั้น ตามที่ได้พิจารณาไว้แล้วในข้อ ๓.๓.๓ ข้างต้น ประกอบกับระยะเวลาในการกำหนดรหัส G ที่กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ เดือน หลังจากรับนักเรียนเข้าศึกษา การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองดำเนินการล่าช้า ส่งผลให้นักเรียน ๙ คน ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาในภาคเรียนที่ ๑ ส่วนนักเรียนอีก ๑๘ คน ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา ได้แก่ เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๓ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๓ และข้อ ๒๘ ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ดังนั้น จึงเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งสองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๗/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ จึงมีมติว่ากรณีตามคำร้องผู้ถูกร้องทั้งสองมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งสอง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทะเบียนอำเภอแกลงกระเจาและกระทรวงศึกษาธิการ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ให้ผู้ถูกร้องทั้งสองกำหนดรหัส G ให้แก่นักเรียน ๑๘ คน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๖ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การรับนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๓ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว ๒๘๑๓ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ข้อย่อยที่ ๑.๓ สำหรับใช้แสดงตัวตนในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการแก้ไขผู้ถูกร้องทั้งสอง

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๒ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๔.๒.๑ เมื่อดำเนินการตามข้อ ๔.๑ แล้ว ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ประสานผู้ปกครองของนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและเลขประจำตัว ๑๓ หลัก รวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องส่งให้กับสำนักทะเบียนอำเภอแกลงกระเจาน เพื่อแจ้งขอจัดทำเอกสารทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวในระบบฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

๔.๒.๒ ให้สำนักทะเบียนอำเภอแกลงกระเจานเร่งรัดจัดทำบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามหน้าที่และอำนาจให้กับนักเรียนตามข้อ ๔.๒.๑ ต่อไป

๔.๒.๓ ให้กระทรวงศึกษาธิการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดรหัส G ในระบบกำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนเพื่อเข้ารับบริการการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรให้แก่หน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความเข้าใจตรงกันและถือปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น ความมุ่งหมายของการกำหนดรหัส G การกรอกข้อมูลตามความจำเป็น การแนบเอกสารหลักฐาน และการรับรองรหัส G เป็นต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

